

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 12/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om Räddningsinstitutet och om ändring av 15 § i räddningslagen

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 februari 2006 en proposition med förslag till lagar om Räddningsinstitutet och om ändring av 15 § i räddningslagen (RP 222/2005 rd) till förvaltningsutskottet för behandling och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Mika Kättö, inrikesministeriet
- regeringsråd Paulina Tallroth och lagstiftningsråd Arja Manner, justitieministeriet.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Martin Scheinin.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om Räddningsinstitutet, som skall ersätta den lag om Räddningsinstitutet som trädde i kraft vid ingången av år 1995. Regeringen menar att bestämmelserna om Räddningsinstitutet skall förnyas så att författningsnivån motsvarar de krav som ställs i grundlagen. Vidare vill regeringen förbättra rättsskyddet för dem som studerar vid Räddningsinstitutet och den föreslår därför mer omfattande, noggranna och exakta bestämmelser om studerandenas rättigheter och skyldigheter än för närvarande. Enligt propositionen skall dessutom 15 § i räddningslagen ändras så att den föreslagna nya lagen om Räddningsinstitutet beaktas i den bestämmelsen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2006.

I motiveringen till lagstiftningsordningen granskas bestämmelserna om drogtestning med avseende på det skydd för privatlivet och personuppgifter som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen samt med avseende på den rätt till personlig frihet som avses i 7 § i grundlagen. De föreslagna disciplinstraffen granskas å sin sida med avseende på legalitetsprincipen i 8 § i grundlagen, och institutets ordningsstadga granskas med avseende på bestämmelsen om delegering av lagstiftningsbehörighet i 80 § i grundlagen. Enligt regeringen kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom lagen behandlar många konstitutionella frågor som gäller de stu-

derandes rättigheter och skyldigheter anser regeringen det vara önskvärt att ett utlåtande av grundlagsutskottet inhämtas om propositionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Undervisningsspråk

Enligt 17 § 1 mom. i lagförslaget är Räddningsinstitutets undervisningsspråk finska. Undervisning ges också på svenska och vid behov på andra språk. De studerande får enligt 2 mom. i samband med antagningen och i prov använda antingen finska eller svenska. Enligt motiven anordnar Räddningsinstitutet vid behov utbildning som leder yrkesexamen och även annan i 13 § i lagförslaget avsedd utbildning i form av utbildningsprogram och kurser som genomförs på svenska. Man kan av motiven sluta sig till att undervisning ordnas på svenska eller andra språk om en tillräcklig mängd svenskspråkiga personer eller personer med något annat språk som förstaspråk anmäler sig till kurserna. Däremot har en enskild studerande ingen subjektiv rätt att kräva undervisning på svenska.

Enligt 17 § 2 mom. i grundlagen skall det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. Enligt förarbetena till reformen beträffande de grundläggande fri- och rättigheterna har bestämmelsen betydelse t.ex. för ordnandet av samhällsservice samt skol- och andra bildningsförhållanden och informationsförmedling på det egna språket (RP 309/1993 rd, s. 69).

Eftersom Räddningsinstitutet är landets enda läroanstalt med undervisning som leder till examen på området bör man både i språkundervisningen och i fråga om undervisningsspråken beakta att de språkliga rättigheterna enligt 17 § skall tillgodoses.

Drogtestning

Var och en som studerar på Räddningsinstitutet är på grundval av 24 § 1 mom. i lagförslaget skyldig att på förordnande av institutet genomgå ett drogtest som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal, om det finns grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel i de praktiska arbetsuppgifter som ordnas vid institutet eller i den praktik som sker på en arbetsplats.

Bestämmelsen har betydelse med avseende på det skydd för privatlivet som garanteras i 10 § 1 mom. i grundlagen. Den kränker också den personliga integriteten, som tryggas i 7 § i grundlagen, och begränsar rätten att bestämma över sig själv.

Grundlagsutskottet ansåg i samband med behandlingen av förslagen om lagen om polisutbildning och lagen om integritetsskydd i arbetslivet att det finns godtagbara skäl för drogtestning med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon uppträder påverkad av berusningsmedel under utbildningstiden eller i praktiskarbete eller om arbetsuppgifterna kräver noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga eller om de kan äventyra arbetstagarens eller andras liv, hälsa eller arbetarskydd. Syftet är att bekämpa bruk av alkohol och narkotika bland studenter och anställda. Det handlar om att värna de studerandes och de anställdas samt i sista hand också andras rättigheter och säkerhet (GrUU 28/2004 rd, s. 3—4, GrUU 10/2004 rd, s. 2). Enligt grundlagsutskottets bedömning uppfyller regleringen de krav på exakthet och noga avgränsning som ställs på inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Förlust av studierätten och disciplinstraff

Enligt 28 § 1 mom. i lagförslag 1 förlorar en studerande sin studierätt om han eller hon i samband med ansökan till Räddningsinstitutet har lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha förhindrat antagningen. Bestämmelsen är illa formulerad eftersom bisatsen "som kunde ha förhindrat antagningen", åtminstone i den finska versionen, bara gäller hemlighållande, men inte felaktiga eller vilseledande uppgifter. Dessutom ter sig en sådan bestämmelse oskäligt sträng, eftersom studierätten kan gå förlorad även när en obetydlig detalj är felaktig eller vilseledande. Utskottet anser att bestämmelsen behöver preciseras i överensstämmelse med kraven på proportionalitet (GrUU 19/2004 rd, s. 3, GrUU 16/2003 rd, s. 3/I, GrUU 12/2002 rd, s. 3—4).

En studerande kan med stöd av 30 § 1 mom. förlora sin rätt att bo på internatet för viss tid eller helt och hållet, om han eller hon har brutit mot bestämmelserna i ordningsstadgan för institutets internat. Ett sådant disciplinstraff är tveklaktigt sett ur proportionalitetssynvinkel, om man beaktar att rätten till boende är en viktig individuell rättighet. Utskottet anser att bestämmelsen bör preciseras exempelvis så att rätten att bo på internatet kan gå förlorad till följd av allvarliga och upprepade brott mot ordningsstadgan, om en varning inte lett till önskat resultat (GrUU 8/2006 rd, s. 3/II, GrUU 48/2005 rd, s. 2/I, GrUU 44/2004 rd, s. 2—3).

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 20 april 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Arja Alho /sd
medl. Hannu Hoskonen /cent
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vänst
Outi Ojala /vänst
Reino Ojala /sd
Markku Rossi /cent

Simo Rundgren /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd
Astrid Thors /sv
Jan Vapaavuori /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Kalevi Laaksonen.